

Entrevista a En Jordi Bilbeny al diari Nova Conca

Autor: Diari Nova Conca
Data de publicació: 02-08-2026

El diari Nova Conca publica una entrevista a En Jordi Bilbeny, Cap de recerca de l'Institut Nova Història i director de la Universitat Nova Història, arran de la inauguració de la 13a UNH.

El Convent de Sant Francesc de Montblanc acollirà de l'1 al 5 d'agost la 13a edició de la Universitat Nova Història, unes jornades dedicades a la història, el pensament i la cultura catalana que reuniran investigadors, escriptors, historiadors i especialistes d'àmbits diversos en un programa que combina conferències, presentacions de llibres, activitats culturals i tastos de productes de proximitat.

L'esdeveniment s'iniciarà dissabte, 1 d'agost, amb la inauguració institucional, en què intervindran el president de l'Associació Montblanquina d'Història i Pensament, Jaume Bàrrios; el president de l'Institut Nova Història, Albert Codinas; el membre del Consell Rector de la Universitat Nova Història, Biel Ferrer, i el director de la Universitat Nova Història, Jordi Bilbeny. Tot seguit, el cor El Poble que Canta oferirà la benvinguda musical abans de la conferència inaugural, a càrrec de la musicòloga i doctora en Literatura Comparada Maria Incoronata Colantuono, que parlarà sobre la lírica mariana des de Ripoll i Montserrat fins a les Cantigas de Santa Maria.

El programa inclou una vintena de conferències que abordaran qüestions relacionades amb la història, la filosofia, la literatura, la política i el patrimoni cultural. Entre els ponents hi participaran, entre d'altres, Jordi Bilbeny, Diana Coromines, Eudald Roca, Manel Capdevila, Pep Mayolas, Frederic J. Porta i Xavier Solano, exassessor de l'Scottish National Party, que pronunciarà la conferència de cloenda sobre el futur del moviment independentista escocès. Les jornades també oferiran nombroses presentacions editorials, amb novetats d'autors com Jordi Mateu i Guarro, Jordi Castellà, Jordi Bilbeny, Josep Maria Virgili, Lluís Roldan i Víctor Cucurull, així com la presentació de la traducció de De Principatibus de Niccolò Macchiavelli, a càrrec d'Abel Cutillas.

Més enllà de les sessions acadèmiques, la Universitat Nova Història incorpora activitats complementàries obertes als assistents, com una projecció del documental Gure Hitzak amb col·loqui posterior, una visita al Celler Carlania amb tast

de vins naturals, una sortida naturalista pels voltants de Montblanc guiada per Pere Alzina, un concert de la cantautora Susannes i diverses degustacions de productes artesans, entre les quals destaquen la presentació de melmelades de Maria Soler i un tast dels Formatges Sant Gil d'Albió.

Amb aquesta nova edició, la Universitat Nova Història consolida Montblanc com a punt de trobada estiuenc per al debat històric i cultural, oferint un espai de reflexió que combina la divulgació, la recerca i la participació del públic en un ampli programa d'activitats al llarg de cinc dies.

La Universitat Nova Història va començar com a una proposta de temes relacionats amb la història de Catalunya i ha anat incloent temes molt diversos, sota el paraigua “Jornades d’història i pensament”. Per què aquesta evolució?
De fet, l'evolució ha estat natural. Els nostres estudis d'història són múltiples i transversals. Hi ha de tot. Aquest títol "d'història i pensament" defineix molt millor el que fem, perquè tampoc i fonamentalment no hi ha història sense pensament. Però, a més a més, des de fa un parell d'anys, s'ha creat l'Associació Montblanquina d'Història i Pensament, amb la finalitat de donar-nos suport i de tocar temes que no siguin estrictament els de la història convencional. I, és clar: no podíem fer una universitat sota el seu paraigua i empara sense tenir-los en compte.

-Quines són les temàtiques principals de les ponències que tindran lloc en aquesta 13a edició?
La majoria de ponències tracten de temes d'història i literatura que han estat mal estudiats i mal interpretats i dels quals en continuem explicant la versió que la censura d'estat ens ha llegat. Però també hi ha quelcom de filosofia, d'antropologia, d'arquitectura i de política.

-En l’any Gaudí també hi serà present el seu llegat amb la ponència: “Gaudí: la pedra també es manifesta. Mite, simbolisme i compromís nacional”. Les propostes de la Universitat Nova Història sempre van un pas més enllà de la historiografia oficial, del que ja es coneix?
Això és el que intentem. Pensa que la història que s'explica està filtrada, primer, per la censura inherent de l'estat i del poder, i després per la d'una gran part de professors, que ni es volen enfrontar amb l'estat ni amb els seus col·legues de departament. I, és clar: el que ens arriba gairebé sempre és una història molt ensucrada, més apta per a adolescents o nens petits, que per a adults.

-La UNH inclou propostes culturals diverses, com presentacions de llibres i passi de documental, amb col·loqui posterior i activitats més lúdiques com una sortida naturalista o la visita i tast al celler Carlania, de Barberà. Aquesta combinació d’intel·lectualitat i gaudi sembla que funciona.
Sí, tot i que hi ha qui no la voldria, perquè creu que la recerca és la recerca i aquesta és una universitat de contingut intel·lectual, el que veiem és que massa ment no és saludable per a ningú. I que ens cal compaginar el contingut intel·lectual, que és molt i molt fort, amb altres espais, com la natura, el cinema, la música i el tastet de productes propers.

-De fa uns anys heu creat vincles amb el territori, incloent-hi la presència d’autors i creadors del Camp de Tarragona. És important aquest arrelament al territori?
Aquesta és la nostra voluntat. No som ni una universitat elitista ni centralista. Volem que hi vingui gent d'arreu de la nostra nació, i per això hi hem convidat i hi convidem valencians, mallorquins i, algun cop també occitans, perquè tenim molt clar que no volem perdre el nord. És evident que estem dividits per estats. Però això passa només en el pla físic i polític, però no en l'espiritual ni mental, on podem parlar i parlem de temes d'arreu del nostre país. I és clar, el Camp de Tarragona, de moment, encara és Catalunya.

-Dins del programa també hi ha activitats de lliure accés i gratuïtes per tal que, qui ho vulgui, s’aproximi a la Universitat. Heu notat més flux de visitants, en els darrers anys, a través d’aquestes propostes?
Sí, cada any, en els darrers quatre anys, hi ha un deu per cent més de gent. Això són les xifres. Però no sabem per què cada any ve una mica més de gent. Ens imaginem que és pel contingut, pels temes que hi tractem, per la visió de país complet, perquè no renunciem a la nostra llibertat política, perquè la gent valora la nostra llibertat de pensament i de recerca. Segur que són un cúmul de coses i que totes fan que se'ns valori i que se'ns vulgui conèixer. Sense menystenir, per descomptat, el relax i les ganes de fer unes vacances una mica diferents, amb contingut.

-La teva ponència d’enguany versarà sobre “L’original català perdut del Poema de Mío Cid”. Ens en pots fer cinc cèntims?
Oitant! Contràriament al que hom creu, que aquest poema és cent per cent castellà, de fet, des del segle XIX que es defensa que l'autor avia de ser un francès. Jo he llegit el poema, ara d'adult, i hi he trobat tantes i tantes catalanades, inserides dins un castellà tan macarrònic, que he hagut de revisar els estudis sobre la confecció del poema. I he arribat a la conclusió que es tractaria d'un poema escrit en català, per un autor català, i traduït posteriorment. De fet, també els fets passen entre Aragó i Catalunya, entre Aragó i València i entre València i Catalunya. I em guardo per més endavant

revelar qui era realment el Cid, que jo el vinculo a la casa comtal catalana.

-I ja per acabar: per què no hauríem de perdre'ns la Universitat Nova Història?
Perquè expliquem coses del nostre passat amb una mirada nova i revolucionària, única, que no s'explica enlloc més. Perquè no estem sotmesos ni al poder ni al discurs de l'estat ni al de la intel·lectualitat autonòmica. I perquè avantposem a la nostra comoditat personal, a la poltrona, a les reverències i a la nòmina, la llibertat de recerca i de pensament, el mètode científic i el dubte metòdic, com el tresor més preuat del nostre país i de la nostra consciència personal.

Diari Nova Conca

Podeu accedir a l'entrevista original a través del següent enllaç:
https://www.novaconca.cat/entrevista/270247/la-llibertat-de-recerca-i-de-pensament-es-el-tresor-mes-preuat-del-nostre-pais